

HOMOSEXUALITAT

ASPECTES LEGALS

SUMARI

1. EVOLUCIÓ DE LA LEGISLACIÓ ESPANYOLA.
2. LA SITUACIÓ A ESPANYA: ASPECTES CONCRETS.
 - 2.1 DELICTES CONTRA LA LLIBERTAT SEXUAL.
 - 2.2 L'EXHIBICIONISME.
 - 2.3 INJÚRIES I AGRESSIONS.
 - 2.4 EXTORSIÓ I XANTATGE.
 - 2.5 ON DENUNCIAR
 - 2.6 EL SERVEI MILITAR.
 - 2.7 ASSOCIACIONS I LOCALS.
 - 2.8 EL MATRIMONI I LES PARELLES DE FET.
 - 2.9 HERÈNCIA.
 - 2.10 ARRENDAMENT DE VIVENDA.
 - 2.11 ADOPCIÓ.
 - 2.12 ESTRANGERIA.
 - 2.13 PÒLISSES D'ASSEGURANÇA. BENEFICIS SOCIALS.
 - 2.14 DRETS LABORALS. PENSIÓ DE VIDUETAT.
 - 2.15 DRETS DE LA PERSONA AMB VIH.
3. REIVINDICACIONS LEGISLATIVES DEL COL·LECTIU GAI.
4. SITUACIÓ DE L'HOMOSEXUALITAT A EUROPA I AL MÓN.

1. Evolució de la legislació espanyola.

Fins l'any 1822, a diferents territoris peninsulars existien disposicions per les que es condemnava als homosexuals a ser cremats vius pel sol fet de ser-ho. A partir de la promulgació del primer Codi Penal de l'Estat espanyol, l'any 1822, desapareix del nostre sistema jurídic tota menció a l'homosexualitat, a excepció del Codi de Justícia Militar. Aquesta tendència fou mantinguda en les posteriors reformes del Codi Penal els anys 1848, 1850 i 1870. La reforma de 1928, durant la dictadura del general Primo de Rivera, torna a considerar l'homosexualitat com a delictes i per tant la sanciona. La reforma impulsada durant la Segona República, despenalitza novament les pràctiques homosexuals.

A les reformes de 1944 i 1963 es va mantenir la supressió, però la conducta homosexual es va castigar sota la figura penal d'"Escàndol Públic", tipificada a l'art. 431 del Codi Penal (actualment derogat).

L'anomenada "Doctrina de la Defensa Social" afirmava que existien conductes que, sense estar tipificades com a delictes, denotaven perillositat per la societat i podien considerar-se pre-delictuals. Es tractava de "protegir" a la societat d'aquests perills, i reeducar als individus que les realitzaven, mitjançant unes mesures correctores que

imposava l'Estat per la "rehabilitació social". El primer precedent que trobem és la "Ley de Vagos y Maleantes" de 1933, que si bé inicialment no contemplava la pràctica de l'homosexualitat ni de la prostitució, fou modificada el 1954 establint que els homosexuals, pel simple fet de ser-ho, podien ser declarats en "estat perillós", i ser sotmesos a mesures de seguretat que perseguien la seva rehabilitació.

La Llei de Perillositat Social de 1970, és redactada de forma menys radical, deixant la decisió al criteri del Jutge, tot i que declara la perillositat d'aquells individus que "probablement realitzin actes homosexuals" i que per tant s'apreci en ells "perillositat social".

La condemna als homosexuals declarats "perillosos socials" consistia a l'internament en un establiment de reclusió per un termini de sis mesos a cinc anys, i la prohibició de residir en el lloc o territori que es designés (o de visitar certs llocs o establiments públics) durant el termini de sis mesos a cinc anys i la submissió a la vigilància de delegats.

Al reglament de la Llei del 13 de maig de 1971, s'instava als "establiments de rehabilitació social, a promoure les inclinacions

favorables del subjecte amb mitjans pedagògics i formatius".

Després d'haver sofert tot tipus de vexacions durant la detenció prèvia al judici, els homosexuals condemnats eren internats al centre de Reclusió d'Homosexuals Varons de Huelva. Algunes informacions sobre aquest centre referien teràpies de tipus aversiu; malgrat això, altres fonts, més fidedignes, afirmen que generalment els interns estaven dedicats a treballs manuals, a més de rebre assistència religiosa i psicològica.

El franquisme considerava a l'homosexualitat com una epidèmia que havia de procurar erradicar per tots els mitjans per tal d'evitar-ne l'expansió. Aquesta preocupació per la suposada expansió de l'homosexualitat es va reflectir sobre tot en les memòries de la Fiscalia del Tribunal Suprem.

La Constitució Espanyola de l'any 1978, en l'article 14 declara: "Els espanyols són iguals davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social".

El 26 de desembre de 1978, es va modificar la Llei de Perillositat i rehabilitació social, quedant els homosexuals exclosos d'ella. Malgrat això, no van poder beneficiar-se de l'amnistia aquells que es trobaven reclosos, ja que

no ho estaven per haver comès cap delictes sino com de manera preventiva. No va ser fins més tard que van recuperar la llibertat.

La Llei Orgànica 13/1985 del 9 de desembre va promulgar un nou Codi Penal Militar d'acord amb els principis democràtics que va derogar el tractat segon de "Lleis Penals" del Codi de Justícia Militar del 17 de juliol de 1945.

La Llei Orgànica 5/1988 va modificar l'article 431 del Codi Penal, suprimint el delictes d'escàndol públic.

Actualment doncs, han desaparegut del nostre sistema legal totes les mencions existents en el de l'anterior règim. Encara no existeixen, però, les disposicions positives d'altres legislacions (com la Llei Danesa), o prou normes antidiscriminatòries ni el reconeixement a les parelles homosexuals dels mateixos drets que s'atorguen a les parelles heterosexuales.

El nou Codi Penal, que va entrar en vigor el 24 de maig de 1996, atorga protecció expressa a la llibertat d'orientació sexual, i grava expressament aquelles conductes delictives comeses per tal motiu.

La Llei d'arrendaments urbans de 1994 ha estat la primera llei que reconeix, de forma expressa, els mateixos drets a totes les parelles de fet, amb independència de la seva orientació sexual.

En termes generals, a Espanya, a més de la protecció expressa de la lliure orientació sexual dins de l'àmbit estrictament penal (a partir de la publicació del Nou Codi Penal de l'any 96), es lluita per aconseguir una legislació antidiscriminatòria en altres àmbits legislatius tals com el civil, el laboral o el tributari. Un pas endavant ha estat la creació de Registres Públics en alguns Ajuntaments, on les parelles de fet, tant heterosexuals com homosexuals, poden inscriure's.

De tota manera, de l'inscripció no s'en deriva, avui per avui, cap tipus de dret mentre no es modifiquin determinades lleis.

Aquesta circumstància no pot deixar de considerar-se una decisió política tant dels Ajuntament que han impulsat els registres com de les parelles que s'acullen a la inscripció. A efectes pràctics serveix com a fet provatori de la convivència en processos judicials que més endavant veurem.

En aquests moments la futura llei de parelles de fet s'està estudiant per una comissió parlamentària arran de la proposta no acceptada inicialment d'iniciar el debat parlamentari a partir d'una proposició de llei impulsada per Izquierda Unida el febrer de 1997.

2. Aspectes concrets de la legislació espanyola.

2.1 Delictes contra la llibertat sexual

El Codi Penal del 1995 defineix en 3 articles aquest tipus de delictes que són: les agressions sexuals, els abusos sexuals i els assetjaments sexuals.

Queden lluny, per tant, els termes emprats per l'antic codi penal i que potser encara perduren en el llenguatge de carrer (violació o escàndol públic que en el nou codi es defeneixen com a agressió o exhibicionisme).

Amb independència de l'orientació sexual de les persones afectades, les relacions sexuals mantingudes entre majors de 18 anys, consentides i amb ple ús de les facultats psíquiques mai seran constitutives de delicte.

Si intervé una persona menor de 12 anys sempre es considerarà delicte, encara que hi hagi consentiment.

A partir dels 12 anys es poden mantenir relacions sexuals

sempre que hi hagi consentiment sense que sigui delicte. Només n'hi haurà en els tres casos excepcionals següents:

❶ Quan el culpable abusi de la seva superioritat com per exemple: notable diferència d'edat, jerarquia, dependència, etc. En aquest cas serà delicte fins que la víctima compleixi els 18 anys.

❷ Quan s'obtingui el consentiment mitjançant engany. En aquest cas serà delicte fins que l'enganyat compleixi els 16 anys.

❸ Quan s'obtingui consentiment amb abús de superioritat, bé sigui laboral, docent o anàloga i amenaci amb causar-li un mal dins l'àmbit de la relació que els uneix, per exemple: un professor que amenaça amb suspendre un alumne si no manté una relació sexual amb ell, aquí serà delicte sigui quina sigui l'edat de la víctima.

2.1.1. Sobre l'agressió sexual

L'article 178 diu que: "El que atempti contra la llibertat sexual d'una altra persona, amb violència o intimidació, serà

considerat culpable d'agressió sexual i castigat amb la pena de presó d'un a quatre anys".

En cas que l'agressió consisteixi en accés carnal, introducció d'objectes o penetració bucal o anal la pena serà major.

Es tipifiquen, a més, accions agreujants que incrementen la pena:

- ❶ Quan la violència o intimidació suposen un tracte especialment degradant.

❷ Quan els fets es cometen en grup de tres o més persones.

❸ Quan la víctima és una persona especialment vulnerable per raó d'edat, malaltia o situació personal.

❹ Quan hi ha relació de parentiu.

❺ Quan s'usen mitjans especialment perillosos que poden produir o produeixen la mort.

2.1.2 Sobre l'abús sexual

S'enten per abús sexual l'acció d'aquell que, sense violència o intimidació i sense que hi hagi consentiment, realitzi actes que atempten contra la llibertat sexual d'una altra persona. La pena és de 12 a 14 mesos de presó.

Es consideren abusos sexuals els que s'executen:

❶ Sobre menors de 12 anys

❷ Sobre persones que es troben privades d'us de raó o abusant del seu trastorn mental.

2.1.3 Sobre l'assetjament sexual

S'enten per assetjament sexual l'acció d'aquell que sollicita favors de naturalesa sexual per ell o per altri prevalent-se d'una situació de superioritat laboral, docent o anàloga, amb l'anunci

explícit o tàcit de causar a la víctima un mal relacionat amb les legítimes expectatives que pugui tenir en l'àmbit de la relació que els uneix.

2.2. L'exhibicionisme

No existeix al nostre país delictes d'escàndol públic, llevat quan es realitzen "actes lúbrics o d'exhibició obscena" davant menors de 16 anys, el nou Codi Penal es refereix en el cas de delictes d'exhibicionisme als

realitzats davant menors en general (sense especificar l'edat), pel que s'han d'entendre inclosos en aquest concepte a tots els menors de 18 anys i deficients psíquics.

Per tant, l'activitat sexual en llocs públics (llevat de petons, abraçades, etc.) pot ésser perseguida pels agents de les forces de seguretat, si es realitzen davant d'aquests subjectes.

L'activitat sexual no explícita en llocs públics (serveis, parcs, estacions, etc.) pot portar als

agents de vigilància a sol·licitar la identificació de les persones implicades o presents (identificació a la que tots estem obligats en qualsevol moment i lloc, a sol·licitud dels agents policials) sense majors conseqüències. En definitiva, depèn del context en el que es produeixen.

2.3 Injúries i agressions.

La utilització de paraules despectives per injuriar basades en la orientació sexual (maricó, tortillera, etc.), ha donat peu ja a alguna condemna penal per injúries.

Cal denunciar-ho davant el Jutjat de Guàrdia i explicar molt bé allò que ha succeït per què després en el judici es pugui arribar a averiguar la magnitud i les característiques del que ha passat. És important aportar les dades dels testimonis i tots els elements de prova dels que es disposi.

Les agressions físiques que facin particulars o grups organitzats han de ser denunciats, ja que poden constituir delictes o falta, segons la seva gravetat, però queden lliurats si no es porten davant dels tribunals.

També en aquests casos qui hagi estat víctima d'un delictes contra la seva integritat física (lesions) és convenient que denunciï el fet davant la policia o al jutjat de guàrdia.

És important haver passat per un centre d'Assistència Primària o d'Urgències de qualsevol hospital, que certifiqui els danys personals comesos. Les denúncies són importants sempre, encara que no es disposi de suficients dades com per instruir un procés penal: serveixen de normalitzadors de la tolerància i ajuden a prevenir futurs delictes.

La denúncia pot formular-se davant la policia, guàrdia civil o jutjat.

2.4 Extorsió i xantatge.

És convenient diferenciar l'extorsió o el xantatge de la coacció o l'amenaça: els primers són delictes contra el patrimoni i

comporten, normalment, un rerafons econòmic, mentre que la coacció o l'amenaça són delictes contra les persones que

obliguen o impideixen amb violència fer o deixar de fer quelcom, en contra de la voluntat de l'afectat.

Alguns homosexuals pel fet de portar una doble vida poden ser víctimes d'aquests delictes; sempre han de denunciar el cas.

2.5 On denunciar

Sovint podem pensar que alhora de posar en coneixement qualsevol delicte, i més si és de caràcter sexual, el funcionari que ens hagi de prendre declaració pot no atendre'ns seriosament o bé riure's de nosaltres pel fet de ser homosexuals. No és freqüent, i, si es donés, també seria motiu de denúncia.

El Codi Penal castiga tots els delictes derivats d'agressions o abusos sexuals. Els fets es poden denunciar allà on ens sigui més còmode fer-ho: en una comisaria, al Jutjat de Guàrdia o

Qualsevol funcionari que tinguin coneixement dels fets (policia, jutjes, advocats, etc.) haurà de mantenir estricte secret de les circumstàncies personals de la víctima.

bé a la Policia Municipal o a la Guàrdia Civil a les zones rurals.

No és necessari presentar la denúncia immediatament després de l'agressió, es pot deixar passar uns dies si els fets ens angoixen, però és imprescindible que es faci un reconeixement mèdic en un centre públic que emeti un informe detallat de les lesions o de l'estat físic i psicològic de l'agredit. És important no deixar passar massa dies abans de fer la denúncia.

2.6. El servei militar.

La condició d'homosexual no eximeix de l'acompliment del Servei Militar o de la Prestació Social Substitutòria, si s'és objector de consciència, per qualsevol motiu dels regulats per llei.

No està prohibit expressament que els militars espanyols siguin homosexuals. Tant sols estan castigats els actes sexuals que atemptin contra la "dignitat

militar" en establiments militars en general, sense que quedi molt clar que és un acte sexual d'aquesta espècie.

El diari "El País" va publicar un article amb data 13/02/97 on s'explica que un jove homosexual ha aconseguit ajornar la Prestació Social Substitutòria en bé de la seva parella. El jove homosexual de

Gijón (Astúries), objector de consciència, va aconseguir ajornar la incorporació al servei de la P.S.S. al·legant el sosteniment econòmic de la unitat familiar.

El reclamant, arquitecte de professió, de 27 anys d'edat, consta inscrit, juntament amb el seu company, de 24 anys en el registre de parelles de fet de la seva localitat.

La tramitació de la sol·licitut va ser cursada pel Consejo de la Juventud del Principado de Astúrias.

L'oficina de la P.S.S. va accedir a la petició i li ha concedit al jove una pròrroga de tres anys per poder mantenir amb el seu treball la parella.

Tot i que no senta jurisprudència, sí que serveix de precedent per posteriors reclamacions del mateix tipus.

2.7 Associacions i locals.

Les associacions homosexuals i els locals de trobada (bars, discoteques, saunes, etc.) són totalment legals a Espanya desde 1979. Les associacions han

de registrar-se en els registres corresponents, i han d'acomplir les normatives generals d'aplicació.

2.8 El matrimoni i les parelles de fet.

El matrimoni homosexual no està previst en el nostre Codi Civil. La convivència afectiva entre persones d'igual sexe (és dir, les parelles de fet o unions lliures), sense vincle de parentiu, estan abocades a la situació de buit normatiu existent en aquest àmbit. Tot i això, dins de l'actual sistema jurídic, existeixen algunes possibilitats se salvaguardar certs drets que cal conèixer per utilitzar com a paliatiu a l'inexistència de llei reguladora.

Que no existeixi la possibilitat de matrimoni civil, no significa que moltes parelles manifestin el seu amor i la seva voluntat de

convivència davant familiars i amics i, fins i tot davant d'un Notari que n'eleva un document públic ("acta notarial de convivència") on es reconeixrà la convivència homosexual regida pels principis d'igualtat, respecte i ajuda mutua i voluntarietat.

Tot i que, avui per avui, això no suposa l'adquisició d'un nou estatus davant la llei, si que pot tenir importància a efecte d'algunes reclamacions que es suscitin davant els Tribunals, i com a prova "indubitada" sobre la situació afectiva i de convivència de la parella.

L'acta notarial queda arxivada com qualsevol altra protocol del notari i només els atorgants n'obtenen còpies autèntificades de les que poden fer l'ús que desitgin.

La parella pot regular, mitjançant conveni, les conseqüències patrimonials de la seva relació, que es formularà d'acord amb els instruments que el dret Civil estableix pels contractes.

Alguns Ajuntaments (Barcelona, Sabadell, etc.) han creat uns Registres de parelles de fet (o registre d'unions civils) on es poden inscriure públicament aquelles parelles que no volen o no poden casar-se, independentment de la orientació sexual.

Tot i que no suposa un reconeixement, a efectes jurídics, pot recomenar-se la inscripció com un element de prova més.

2.9 Herència

No existeix al nostre país cap legislació que protegeixi els drets del supervivent d'una parella homosexual en cas de mort sense testament, com succeeix en altres països. Només serà possible heretar si existeix un testament vàlid a favor del membre supervivent de la parella.

Un testament pot atorgar-se de diverses maneres, la més segura i còmode pels hereus és realitzant-lo davant Notari, que pot desplaçar-se, si cal, al domicili o a l'hospital, en cas de malaltia.

En situacions de malaltia greu és convenient consultar a un advocat quina de les diverses alternatives de transmissió patrimonial és més convenient: testament, donació, venda,...

Cal tenir en compte l'existència d'hereus forçosos o de deutes. El dret civil català no permet llibertat total en la disposició dels béns després de la mort (es reserva una quarta part, anomenada "legítima", als familiars).

2.10 Arrendament de vivenda.

El novembre de 1994 es promulga la Llei d'Arrendaments Urbans (LAU) que en els articles 12 i 16 reconeix el dret de subrogació del contracte d'arrendament, en cas de desestimació o mort del titular

del contracte, a la persona que hagués conviscut amb l'arrendatari de forma permanent en anàloga relació d'afectivitat a la del matrimoni, amb independència de l'orientació sexual dels conjuges,

durant, al menys, els dos anys anteriors.

En aquesta llei, per primera vegada en la història legislativa

2.11 Adopció

A Espanya, les parelles no casades poden adoptar nens sempre i quan siguin estables i heterossexuals, tal definició de la unió exclou, lògicament, la possibilitat d'adopció dins de la parella gai o lesbiana.

* llei retirada del PP -
quan entrà al Govern.
Valencià *

Tot i això, la nova llei de la infància promulgada per les Corts Valencianes, admet que els menors podrien ser adoptats per tot tipus de parelles sense cap tipus de discriminació, en referència a parelles tan heterossexuals com homosexuals. La mesura només és vigent al País Valencià i, com és sabut, tota parella que desitgi adoptar ha de respondre a un mínim de requisits que l'Administració avalua abans de donar a un menor en adopció.

Existeix la possibilitat d'adopció per part d'una persona soltera. Aquest fet permet que de

del país es reconeix explícitament a les parelles de fet, i s'atorguen el mateixos drets a les parelles homosexuals que a les heterossexuals.

manera individual un gai o una lesbiana pugui, en principi, accedir a una adopció. La filiació serà, però, sempre exclusivament de l'interessat, de tal manera que el company o companya mai tindrà cap dret sobre l'infant.

La consecució del dret a l'adopció per part de parelles homosexuals serà una de les reivindicacions més dificultoses. Avui per avui, es considera més que improbable aconseguir-la a mig termini.

De fet, fins i tot en països amb legislacions més avançades com pugui ser el cas de Dinamarca o Noruega on ja existeixen lleis que regulen les parelles de fet, equiparant-les en molts drets al matrimoni, s'exclou específicament la possibilitat d'adopció per a parelles homosexuals

2.12 Estrangeria.

Tots els ciutadans de la Unió Europea poden circular lliurement per qualsevol país de la Unió. Pels estrangers d'altres nacionalitats, els permisos de residència, de treball i els drets derivats del matrimoni, han estat

sempre interpretats de forma restrictiva. Els visats pels permisos de treball i residència s'han de tramitar davant les representacions diplomàtiques espanyoles a l'estranger (ambaixades o consolats), com

pas previ per la sol·licitud al nostre país.

2.13 Pòlisses d'assegurança. Beneficis socials.

No existeix cap impediment legal per nomenar beneficiari de pòlisses subscrites amb companyies asseguradores al convivent, tot i que encara hi ha algunes companyies que hi posen traves. És convenient llegir les pòlisses i aclarir els conceptes foscos al respecte, ampliant si és precís clàusules pertinents.

En el cas de mort d'un dels convivents per responsabilitat d'un tercer, el supervivent, en tant que persona perjudicada, està legitimat per reclamar l'oportuna indemnització.

La Llei d'Indemnització de les Víctimes de la Violència, de 25 de novembre de 1995, reconeix el dret d'indemnització a la parella de fet amb independència de l'orientació sexual després de dos anys de convivència, en cas de mort violenta, en igualtat de condicions que si es tractés d'un matrimoni. Les Audiències de Barcelona i San Sebastián han reconegut el dret

d'indemnització a parelles homosexuals en diversos casos de mort per accident de tràfic. El membre supervivent de la parella ha rebut indemnització per part de la companyia asseguradora. De tota manera es tracta només de sentències, però no està encara regulat legalment. És recomanable, en tot cas, i en base a aquestes sentències reclamar l'indemnització en casos similars de mort de la parella en accidents de tràfic.

Tot i que les parelles convivents careixen de drets reconeguts, algunes entitats socials, clubs, empreses i associacions han fet extensius els beneficis que atorguen als cònjuges maritals dels seus associats.

Tampoc no hi ha inconvenient per incloure la parella com a beneficiari de l'assistència sanitària en de la Seguretat Social. Únicament s'exigeix certa dependència econòmica o convivència amb el titular.

2.14 Drets laborals i Pensió de viduïtat.

La convivència no genera drets anàlegs al matrimoni en el camp laboral ni respecte de les prestacions de la Seguretat Social. No obstant, cada dia més, els convenis laborals

contenen clàusules d'equiparació del matrimoni a la parella estable. Cal vetllar per tal que les parelles d'orientació homosexuals hi quedin incloses. D'aquesta manera, des de la

negociació del conveni de cada empresa o sector i a través dels sindicats, pot anar-se introduint la igualtat de drets de les parelles homosexuals a l'àmbit laboral.

Ningú pot ser sancionat, acomiadat o denigrat en el seu lloc de treball per motiu de la seva orientació sexual. Ningú

està obligat a declarar la seva orientació sexual ni fer-se una prova de VIH per entrar en una empresa, ni per mantenir-hi algun tipus de relació laboral.

La Llei General de Seguretat Social no reconeix cap dret a poder optar a una pensió de viduitat en les parelles de fet.

15. Drets de la persona amb VIH/SIDA

La SIDA és una malaltia com d'altres i la persona que la pateix té els mateixos drets que qualsevol respecte a la relació jurídic-sanitària:

Tota persona té dret a l'assistència mèdica, com a principi reconegut per la constitució. Tots els drets que regulen la relació metge-pacient es troben regulats en la Llei General de la Seguretat Social.

La prova per la detecció del anticòs del VIH, així com qualsevol tipus d'exàmen mèdic són sempre voluntaris i no poden realitzar-se sense el consentiment de la persona afectada.

El malalt té dret a l'assistència mèdica en iguals condicions que la resta dels ciutadans.

El dret a la confidencialitat i a la intimitat ha de ser escrupolosament observat.

El malalt té dret a escollir lliurement l'equip mèdic el Centre Hospitalari (siguin públics o privats) i a canviar-los tants cops com ho desitgi

Té el dret a ser informat dels tractaments existents i dels que se li apliquen per combatre la malaltia.

Regirà en la relació metge-pacient el principi de la dignitat de la persona.

3. Reivindicacions legislatives del col·lectiu gai.

Les organitzacions de gais i lesbianes, en termes generals, treballen per la igualtat de drets dels homosexuals i donen

informació a la societat de cara a la normalització del fet homosexual.

Superada, en part, una etapa repressiva, es reivindica ara la promulgació de lleis antidiscriminatòries.

L'aparició de la SIDA ha provocat que aquests grups realitzin un important treball d'informació, prevenció, solidaritat i denúncia de tota discriminació per causa del VIH/SIDA.

Els tres eixos principals de treball i reivindicació del moviment homosexual poden resumir-se així:

- ❶ La lluita contra la SIDA, en la doble versant de solidaritat amb les persones afectades i de prevenció i informació sobre la malaltia.
- ❷ La prestació de serveis i l'oferta d'uns espais capaços de possibilitar un estil de relació basada en l'amistat.
- ❸ La plena normalització de l'homosexualitat per mitjà, fonamentalment, de l'eliminació de totes les formes de discriminació que ens afecten en la vida quotidiana i de l'afavoriment de l'equiparació

de drets en relació a la resta dels ciutadans i ciutadanes.

En aquest sentit les reivindicacions legislatives i a l'Administració del moviment homosexual són:

- ❶ Aconseguir desterrar la discriminació per motiu d'orientació sexual o per causa del VIH/SIDA a la legislació.
- ❷ Equiparar els drets de les parelles amb independència de l'orientació sexual; bàsicament:
 - El dret de successions.
 - La nacionalització de la parella estrangera.
 - Drets d'adopció i pàtria potestat compartida.
 - Drets i beneficis laborals i de la seguretat social.
- ❸ L'increment de recursos per la lluita contra la SIDA.
- ❹ La normalització de l'opció homosexual a l'ensenyament i la prevenció de la SIDA en aquest àmbit.
- ❺ La creació d'un Institut de la Igualtat Social.

4. Situació de l'homosexualitat a Europa i al món.

A l'àmbit dels països del Consell d'Europa, podem contemplar un panorama molt divers, amb legislacions ben diferents en

relació a la qüestió de l'homosexualitat.

En alguns països les pràctiques homosexuals continuen prohibides:

A Xipre, el Codi Penal castiga qualsevol pràctica homosexual amb penes de 5 a 14 anys de presó.

A Irlanda, la pena màxima pot arribar, fins i tot, a cadena perpètua.

En d'altres països, les relacions homosexuals estan autoritzades amb certes restriccions, o amb edats de consentiment diferents a les de les relacions heterosexuals:

A Àustria i Luxemburg, per les relacions heterosexuals l'edat de consentiment es fixa en els 14 anys, 18 per les homosexuals.

A Bèlgica i Grècia, per les relacions heterosexuals és de 16 anys, i de 18 per les homosexuals.

Al Regne Unit es fixa en 16 anys l'edat de consentiment per les relacions heterosexuals i en 18 anys per les homosexuals. Encara que la legislació anglesa relativa a l'homosexualitat té tendència a una major repressió. L'any 1988 el Parlament Britànic va aprovar la "Clàusula 28" per la que es prohibeix a l'administració pública tota subvenció a persones o entitats que facin la promoció de l'homosexualitat, és dir per totes les associacions de gais i lesbianes, el que va provocar les majors manifestacions gais de la història

britànica. Encara avui es segueixen debaten al Parlament altres clàusules igual de restrictives.

A Islàndia, l'edat del consentiment és de 17 anys si els interessats són de la mateixa edat, si no de 21 anys.

A l'altre banda trobem països en els que l'homosexualitat és tractada positivament:

A França, l'edat és per tothom igual. La Llei del 25 de juliol de 1985 va reformar la legislació antidiscriminatòria en general al fer incloure sempre l'expressió "per motiu d'orientació sexual".

A Noruega, es va aprovar la "Llei antidiscriminatòria" el 1981, que castiga amb multes o penes de fins a dos anys de privació de llibertat a qui ofengui a una persona a causa de les seves creences, raça, color de pell, origen nacional o ètnic, tendència sexual o forma de vida o l'exposi a l'odi, menyspreu, assetjament, amenaça o mofa, i amb multes o penes de fins a 3 mesos de privació de llibertat a qui en la seva activitat econòmica, professional o similar negui mercaderies o serveis a una persona per alguna d'aquestes causes.

A Dinamarca, per Llei aprovada el 8 de maig de 1987, es va estendre la legislació antidiscriminatòria ja existent per protegir "l'orientació sexual". L'1

d'octubre de 1989 va entrar en vigor la primera llei del món que permet a dues persones del mateix sexe institucionalitzar la seva relació de parella mitjançant la seva inscripció en el Registre Civil. Es tenen els mateixos drets fiscals i hereditaris que els matrimonis heterosexuels, tot i que no es permet l'adopció de menors. Cal que un dels membres tingui nacionalitat danesa.

A Holanda es va aprovar el 7 de maig de 1980 una llei que prohibeix qualsevol discriminació basada en les preferències sexuals. El Parlament holandès ha aprovat una proposta de llei, que cal que el Govern decreti, que regularà el matrimoni entre persones del mateix sexe. Això suposa un considerable avenç en les reivindicacions legislatives dels homosexuals; en efecte, amb la possibilitat del matrimoni s'adquireixen tots els drets que l'estat civil de casat porta inherents en matèria d'obtenció de nacionalitat, de possibilitat d'adopció, de drets hereditaris, de drets laborals, etc. i significa un pas més en el canvi de la valoració social respecte a la condició homosexual. Aquest mandat del Parlament holandès està pendent d'aplicació governamental.

El dia 1 d'octubre de 1981, l'Assamblea Parlamentària del Consell d'Europa va aprovar, per 61 vots a favor, 22 en contra i 5 abstencions, la recomanació 926 al Consell de Ministres dels

Estats Membres sobre la no discriminació vers els homosexuals. Tot i no tenir força vinculant, la recomanació, va tenir un indubtable pes moral, més quan el seu debat fou la primera ocasió en que es tractava aquest tema en un organisme internacional important.

La recomanació exhortava a l'abolició dels aspectes més sangnants de la discriminació:

La despenalització de les relacions homosexuals.

La diferent edat de consentiment.

El manteniment de les fitxes policials en les que consta la condició d'homosexual de l'afectat, així com la pràctica de fitxar-los.

El tractament psiquiàtric forçat d'adults, per modificar la seva orientació sexual.

La concessió de la custòdia o del règim de visites d'un fill en cas que els pares homosexuals es vegin perjudicats a causa de la seva orientació sexual.

La desprotecció que pateixen sovint els homosexuals empresonats, on són objecte d'abusos sexuals que les autoritats toleren de vegades.

Més recentment fou presentat un projecte d'informe sobre la igualtat jurídica dels homosexuals a la Unió Europea, on es demana a la Comissió que presenti una

proposta de Directiva al Consell de Ministres, relativa a la lluita contra la discriminació per raons d'orientació sexual.

Finalment la proposta de directiva no es va aprovar, però si que s'aprovà una recomanació del Parlament Europeu, on es reconeixen i s'equiparen els drets de les parelles homosexuals al matrimoni i es recomana als Estats membres que adaptin la seva legislació. En ser una recomanació, tampoc és vinculant però marca ja molt clarament el camí que hauran d'emprendre les noves legislacions dels països de la Unió Europea. Les associacions de gais i lesbianes s'han posat en marxa per reclamar-ho mitjançant campanyes de sensibilització per tal que la proposta de Llei de Parelles de fet sigui recolzada per tots els grups parlamentaris.

Fora d'Europa el panorama encara és més divers. Alguns països mantenen i fomenten lleis

que castiguen penalment, amb penes que poden arribar a la mort les pràctiques homosexuals. En d'altres llocs troben legislacions semblants a les europees que penalitzen les conductes discriminatòries per raó de l'orientació sexual de la persona.

San Francisco va ser la primera ciutat dels Estats Units en reconèixer drets a les parelles homosexuals quan la Junta de Supervisors, al maig de 1989, va aprovar la concessió a la convivència "more uxorio", tant d'heterosexuals com d'homosexuals, la major part dels drets propis del matrimoni, la qual cosa permet que es comparteixin tant els beneficis com les responsabilitats.

S'ha caminat força, però encara queda molta feina per fer. Les noves declaracions del Consell d'Europa ens donen una petita empenta per seguir caminant.

AGRUPACIÓ GAI I LESBIANA
DE LES ILLES BALEARS
BEN AMICS

Ben Amics Illes Balears

Telèfon informació 971 72 30 58

Telèfon secretaria 971 71 56 70

Fax secretaria 971 72 30 58

Ben Amics Palma

Carrer impremta 1, 1er
07001 Palma

Ben Amics Manacor

Informació: 919 346 662

Apartat de correus 331- 07500 Manacor